שֶׁיַּבְדִּיל. אֲבָל אִם הָיָה (ב) יוֹשֵׁב וְאוֹכֵל (ג) מִבְּעוֹד יוֹם וְחָשְׁכָה לוֹ, (נ) (ד) אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק (אֲפִלּוּ מִשְׁתֵּיָה) (בית יוסף (ד"ה ופלג)). וְאִם הָיָה (ה) יוֹשֵׁב וְשׁוֹתֶה וְחָשְׁכָה לוֹ, * צָרִיךְ לְהַפְסִיק. (ו) [ב]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהָנֵי מִלֵּי בְּסָפֵק חֲשֵׁכָה, אֲבָל בְּוַדַּאי חֲשֵׁכָה הָיָה יוֹשֵׁב וְאוֹכֵל, פּוֹרֵס מַפָּה וּמַבְדִּיל וְגוֹמֵר סְעוּדָתוֹ. הַגָּה: וְהַמִּנְהָג פָּשׁוּט כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה: **ב** (ז) הָיוּ (נ) שׁוֹתִים וְאָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל, אִם רָצוּ לַחֲזֹר וְלִשְׁתּוֹת קֹדֶם הַבְדָּלָה [ג]אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. * [ד]וְיֵשׁ מִי שֶׁחוֹלֵק (ח) בַּדָּבָר: **ג** (ט) * כְּשֶׁמַּפְסִיק לְהַבְדִּיל * [ה]אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן

ב סמ"ג מצוות עשה סימן (נ"ט) [כ"ט] לְדַעַת הָרי"ף (פסחים כא:) וּמְהֲרי"ו קולון בְּשֵׁרֶשׁ צ"ו. ג רַמְב"ם בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ד מְהֲרי"ק (שם) לְדַעַת הָרי"ף (שם) וּסְמַ"ג (שם) (וְאֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם הַתּוֹסְפוֹת). ה לְדַעַת הַשּׁוּר בְּסִימָן רע"א וְהָרא"ש (פסחים פ"י סי' ב) אֲפִלּוּ לְדַעַת הָרי"ף (שם יט:).

בַּאֵר הַיטֵב

וְאִם הִתְפַּלֵּל עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם אָסוּר לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּבְדִּיל. מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (ב) אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק. וְאִם הִתְפַּלֵּל תּוֹךְ הַסְּעֻדָּה אָסוּר לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּבְדִּיל. וְכָתַב בְּשֻׁלְחָן אֲרוּכָּא (שער ההשמן ד"ה ת"ח) שֶׁאִם מַפְסִיק נִרְאֶה כְּמִגָּרֵשׁ הַפֶּלֶךְ. וּבְהַגָּהַת יַשׁ נוֹחָלִין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חָלָה עָלָיו חוֹבַת הַבְּדָלָה (ה) וְאָסוּר לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּבְדִּיל עַל הַכּוֹס: **(ב) יוֹשֵׁב וְאוֹכֵל.** וַאֲפִלּוּ רַק הַתְחָלָה בְּעָלְמָא שֶׁבְּרַךְ הַמּוֹצִיא מִבְּעוֹד יוֹם וְנִשְׁתַּהָה לֶאֱכֹל עַד שֶׁחָשְׁכָה [אַחֲרוֹנִים]: **(ג) מִבְּעוֹד יוֹם.** דַּוְקָא בָּזֶה שֶׁהִתְחִיל לֶאֱכֹל בְּהֶתֵּר, (ו) אֲבָל אִם הִתְחִיל בְּאִסּוּר, פּוֹסֵק וּמַבְדִּיל. אַךְ בְּלָאו הָכִי צָרִיךְ לִפְסֹק מִשּׁוּם קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית שֶׁהִיא דְּאוֹרַיְתָא (ו) אִם הִתְחִיל לֶאֱכֹל בְּתוֹךְ חֲצִי שָׁעָה שֶׁקֹּדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים וּכְדַלְעֵיל בְּסִימָן רל"ה (ס"ב), וְאֵין לִסְמֹךְ עַל קְרִיאַת הַשַּׁמָּשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת [וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכּוֹ לִקְרוֹת], אֶלָּא אִם רָגִיל לֵילֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **(ד) אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק.** וַאֲפִלּוּ לִקְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע סְעוּדָתוֹ, כֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל מִבְּעוֹד יוֹם דְּהָיָה בְּהֶתֵּר, וְאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה לְהַפְסִיק, שֶׁאִם הָיָה מַפְסִיק בְּאֶמְצַע נִרְאֶה כְּמִגָּרֵשׁ הַמֶּלֶךְ, וְדוֹמֶה לָזֶה דְּרֹשׁוּ בִּמְכִילְתָא 'זְכוֹר' וְ'שָׁמוֹר' שֶׁמֵּרַהוּ בִּיצִיאָתוֹ כְּאָדָם שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁיֵּלֵךְ אוֹהֲבוֹ מֵאֶצְלוֹ כָּל זְמַן שֶׁיָּכוֹל. וְאִם הִפְסִיק תּוֹךְ הַסְּעוּדָה וְהִתְפַּלֵּל, כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) דְּאִפְשָׁר דְּחֻלָּה עָלָיו חוֹבַת הַבְּדָלָה (ח) וְאָסוּר לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּבְדִּיל: (ה) **יוֹשֵׁב וְשׁוֹתֶה וְחָשְׁכָה לוֹ.** הַיְנוּ שֶׁיָּשַׁב לִשְׁתּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וְחָשְׁכָה לוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם רַק נַעֲשָׂה (ט) סְפֵק חֲשֵׁכָה צָרִיךְ לְהַפְסִיק, (י) דְּשִׁתְיָה לָאו דָּבָר חָשׁוּב הוּא שֶׁתּוֹעִיל הַתְחָלָתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם: (ו) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהָנֵי מִלֵּי וְכוּ'.** קַאֵי עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּדַעְתּוֹ קַמִּיתָא דְּבִהְתְחִיל מִבְּעוֹד יוֹם אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק אֲפִלּוּ כְּשֶׁנַּעֲשָׂה וַדַּאי חֲשֵׁכָה, וּלְדַעְתּוֹ זוֹ צָרִיךְ לְהַפְסִיק, אֲבָל לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה אֵין נִפְקָא מִנַּהּ בֵּין דַּעְתּוֹ קַמִּיתָא, (י) דְּאַף לְדַעְתּוֹ קַמִּיתָא אָסוּר לְהַתְחִיל לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ בִּסְפֵק חֲשֵׁכָה: **ב** (ז) **הָיוּ שׁוֹתִים.** הַיְנוּ (יב) בְּתוֹךְ אֲכִילָתָן וְהַתְחִלַּת אֲכִילָה הָיְתָה מִבְּעוֹד יוֹם, וּלְכָךְ סְבִירָא לֵהּ לְהַדַּעְתּוֹ קַמִּיתָא דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא הָיוּ צְרִיכִין לְהַפְסִיק אַף שֶׁחָשְׁכָה וּכְדַלְעֵיל בְּסָעִיף א', הָאֱמִירָה שֶׁאָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל אֵין מַזִּיק לָזֶה (יג) וְרַשָּׁאִין לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵינָם צְרִיכִים לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, שֶׁלֹּא הִסִּיחוּ דַּעְתָּם עַל יְדֵי אֲמִירָה זוֹ. אֲבָל כְּשֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בִּשְׁתִיָּה לְבַד דְּצָרִיךְ לְהַפְסִיק כְּשֶׁחָשְׁכָה וּכְדַלְעֵיל, (יד) אִם אָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל, לְכַלֵּי עָלְמָא הִסִּיחוּ דַּעְתָּם מֵהַשְׁתִיָּה, וְאִם רוֹצִים לִשְׁתּוֹת עוֹד [אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם רַשָּׁאִים] צְרִיכִים לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ: (ח) **בַּדָּבָר.** סְבִירָא לֵהּ דְּכֵיוָן שֶׁאָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. (טו) וְהָעִקָּר כְּדַעְתּוֹ קַמִּיתָא: **ג** (ט) **כְּשֶׁמַּפְסִיק לְהַבְדִּיל.** הַיְנוּ (טז) אֲפִלּוּ אִם הָיָה קָבוּעַ

כְּשֶׁהָיוּ עוֹסְקִים מִתְּחִלָּה בִּשְׁתִיָּה לְבַד דְּצָרִיךְ מִדִּינָא לְהַפְסִיק וְכַנַ"ל. **אֲבָל כְּשֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בְּאֲכִילָה, אַף כְּשֶׁאָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ גַּם לְהַשּׁ"ז, וְעַיֵּן לְקַמָּה:**

* **אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ וְכוּ'.** וְגַם בְּרָכַת הַמּוֹצִיא אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ לְכַלֵּי עָלְמָא כְּשֶׁחוֹזֵר לִגְמֹר סְעֻדָּתוֹ אַחַר הַבְּדָלָה, אַחֲרֵי דְּמִדִּינָא לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה לְהַבְדִּיל.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

גַּם מְשׁוּם קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה דְּאִסּוּר בְּרֹל"ה (ס"ב) בְּסָמוּךְ לְהֶן [דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין איסור אכילה קודם הבדלה ס"א)] עַיֵּן שָׁם עוֹד]: **(ס) וְאִי אִם הִבְדִּיל בִּתְפִלָּה אָסוּר** וּכְדִמְוכָח בְּפִסְחִים (קי"ז) [ק"ן] (ע"א), **וְזֶהוּ לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק"א), [א]**אֲבָל בִּקְרִי מְגֻרִים** (א"א שם) **כָּתַב שַׁאֲיִן דִּינוֹ מֻכְרָח,** דְּלִא דְּמֵי לְקִדּוּשׁ דְּעַל יְדֵי הַהֶכְלֵה הוּא שַׁבָּת וְאָסוּר בְּמְלָאכָה שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם אֲצָלוֹ וְלָכֵן חַל חוֹבַת קִדּוּשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהַבְדָּלָה דְּעַדַיִן לָאו חַל הוּא לְשׁוּם דָּבָר. וְעַיֵּן בְּתִשְׁוּבַת בְּנֵין עוֹלָם בְּסִימָן ז' וְהוּבָא בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה (סי' רצא ס"ד) דְּגַם לְצֹרֶךְ קִדּוּשׁ הוּא מִסְתַּפֵּק: **(ו)** וְאַף דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) כָּתַב דְּזַוְּקָא לְמַאן דְּאָמַר הַבְדָּלָה דְּאוֹרַיְתָא אֲבָל לְמַאן דְּאָמַר דְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ לִפְסֹק מִכֵּיוָן שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לֶאֱכֹל עַיֵּן שָׁם, בְּסִפֵּר נַהַר שָׁלוֹם (סק"ב) הַקְשָׁה עָלָיו דְּלֹא דְּמֵי לְשֶׁאַר דָּבָר שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן, דְּהָתָם הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִשְׁכַּח לִבְדֹּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה דְּאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְלֹא יַבְדִּיל, אֶלָּא דְּקֹדֶם קִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה הַטְעִיקָה אָסוּר בְּעַצְמוּתָהּ וְלָכֵן אֲפִלּוּ טְעִימָה בְּעָלְמָא אָסוּר, אִם כֵּן מִסְתַּבְּרָא דְּאֲפִלּוּ בִּדְעֲבַד צָרִיךְ לְהַפְסִיק, וְכֵן בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם ס"ג) מַתְמִיהַּ עָלָיו עַיֵּן שָׁם: **(ז)** תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם) וְכֵן מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רל"ה בְּדִבְרֵי

בְּאוּר הֲלָכָה

עַמְּהֶם, וְדִלְא כִּדְעַת הַשּׁ"ז (סק"א) שֶׁמְּצַדֵּד לְהָקֵל לְסָמֹךְ עַל דַּעַת הָרא"ש (פסחים פ"י סי' יב). וּכְאֶמֶת קָשֶׁה מְאֹד לִסְמֹךְ עַל זֶה, אֶחָד, דִּכְמָה אַחֲרוֹנִים סוֹבְרִין דְּגַם דַּעַת הָרא"ש הוּא לְהַחְמִיר בְּסָפֵק חֲשֵׁכָה [עַיֵּן בְּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט (סק"א)], וְלֹא נִשְׁאַר לָנוּ רַק דַּעַת הָרַחַ"ח (פסחים כא:) דְּהוּא הַמֵּקֵל בָּזֶה, וַאֲפִלּוּ אִם נַיְמָא דְּהָרא"ש סוֹבֵר גַּם כֵּן כְּוָתֵהּ לְהָקֵל וּכְהַשּׁ"ז, הֲלֹא הָרי"ף (שם כא:) וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ט ה"ח) [וְהָרַמְבַּ"ם כָּתַב בְּפֵרוּשׁ לְעִנְיַן קִדּוּשׁ הַיּוֹם אָסוּר וְצָרִיךְ לְהַפְסִיק, וְיֵרוּעַ בְּגָמָרָא דְּהַבְדָּלָה לְעִנְיַן הַתְחָלָה שָׁוֶה לְקִדּוּשׁ לְעִנְיַן הַפְסָקָה], וְהַסְּמַ"ג (עשין כט) וְהַמַּחֲלֹקוֹת (פסחים כא:) [וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת רַב הַאי גְּאוֹן] וְהָעִטּוּר (ח"ב הלכות מצה ומרור קלב:) כֻּלָּם סוֹבְרִים דְּכֵיוָן הַשְׁמָשׁוֹת גַּם כֵּן אָסוּר לְהַתְחִיל, וְרַק לְעִנְיַן אִם כְּבָר הִתְחִיל לֶאֱכֹל מִבְּעוֹד יוֹם בָּזֶה רַבּוּ דֵּעוֹת הָרִאשׁוֹנִים הַמַּפְלִירִים בָּזֶה שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק מִשּׁוּם חֲשֵׁכָה, וְהֵם הָרַמְבַּ"ם (פכ"ט ה"י"ב) וְהָרא"ש (שם) וְהָרַשְׁבַּ"א (שם) וְגַם דַּעַת הָרי"ף (שם) וְלִפְי מַה שֶּׁפֵּרְשׁוּ הָר"ן (שם ד"ה פורק) וְהַכֶּרֶם שְׁלֹמֹה (סי' ד"ה ת"ח) הוּא דַּעְתָּן, וְלָכֵן הַזְּכִיר הַמְחַבֵּר דִּבְרֵיהֶם רַק בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים וְהַדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה בִּסְתָמָא. נַחֲזֹר לְעִנְיָנֵנוּ: דְּמִצַּעַר הַדִּין אֵין לְהָקֵל בִּסְפֵק חֲשֵׁכָה, וְכֵן מוֹכֵחַ בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אבל) לְהַמְעַיֵּן בּוֹ, וְהָא דְּהִזְכִּיר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ [מִשֶּׁחָשְׁכָה] אֵינוֹ כְּוָנָתוֹ לְמַעֵט סְפֵק חֲשֵׁכָה [וְעַיֵּן בְּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט (שם) שֶׁהֵבִיא כַּמָּה מְקוֹמוֹת דְּהַכְּוָנָה הוּא אֲפִלּוּ סְפֵק חֲשֵׁכָה], אִי נַמִי מִשּׁוּם סֵיפָא נָקַט דַּאֲפִלּוּ אִם חֲשֵׁכָה אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק. **וְהִנֵּה בִּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁל נְשׂוּאִין הַמְּהֻנָּה בִּכְמָה מְקוֹמוֹת לְהָקֵל וְלֵישֵׁב בִּסְפֵק חֲשֵׁכָה, וְהַב"ח** (ס"ב) **מְמַשֵּׁה בְּבֵית יוֹסֵף** (ד"ה אבל). **וְנִרְאֶה שֶׁבִּמְקוֹם הַדְּחַק סוֹמְכִין עַל הָרַי"ף וְאֵין לְמִחוֹת בְּיָדָן** [אֲלִיבָּה רַבָּה (סק"ח)]. וְעוֹד נִרְאֶה לִי לְיַשֵּׁב קֻשְׁיַת מָהֲרַנְ"ו, דְּמִפְּנֵי שֶׁהוּא רַק חֲשַׁשׁ דְּרַבָּנָן וְהוּא בִּמְקוֹם מִצְוָה, נָקְטוּ לְקוּלָּא כְּרִבּוֹי יוֹסֵי בְּשַׁבָּת ל"ה (ע"א) דְּזִמֵּן בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת בִּידֵהּ מֵאֲחַר מִבֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרִבִּי יְהוּדָה:

* **צָרִיךְ לְ[ה]הַפְסִיק. וּלְהַבְדִּיל, וְחוֹזֵר לִשְׁתִיָּתוֹ** [רַמְבַּ"ם (פכ"ט ה"י"ב)]:

ב * **וְיֵשׁ מִי שֶׁחוֹלֵק בַּדָּבָר.** הַשְּׁמָא כְּתִבוּ הַשּׁ"ז (סק"ג) [וְהַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה)] דְּסְבִירָא לֵהּ דְּאִם הָיָה דַּעְתָּן בִּתְחִלָּה עַל כֵּן, אֲפִלּוּ אִם אַחַר כָּךְ נִשְׁתַּכְּרוּ וְנִתְבַּטְּלָה דַּעְתָּן, וְהוּא דַּעַת הָרַאֲבַ"ד בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח) דְּסְבִירָא לֵהּ דְּאַף שֶׁאֵין צְרִיכִין לְהַפְסִיק מִכָּל מָקוֹם צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ מִשּׁוּם הֶפְסֵד הַדַּעַת, וּבְכֹאוֹר הַגְּרַ"א כָּתַב דְּטַעַם הַיֵּשׁ מִי שֶׁחוֹלֵק הוּא סְבָרַת מָהֲרִי"ק (שורש צז) דְּסְבִירָא לֵהּ כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסָעִיף א' דְּצָרִיךְ לְהַפְסִיק כְּשֶׁחָשְׁכָה, וּמִפֵּילָא כְּשֶׁאָמַר בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י) לְעִנְיַן שְׁתִיָּה. וּלְעִנְיַן הֲלָכָה אֵין נִפְקָא מִנַּהּ בָּזֶה, דְּלֹא מִבָּעְיָא לְטַעַם הַגְּרַ"א כְּבָר כָּתַב הָרַמַ"א מִקֹּדֶם דְּהַמְּנְהָג כְּסַבְרָא הָרִאשׁוֹנָה, וַאֲפִלּוּ לְטַעַם הַשּׁ"ז וּמִנְּן אַבְרָהָם הֲלֹא הַמַּחֲבֹר נָקַט לִדְעַת הָרַמְבַּ"ם דְּהוּא דַּעְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה בְּסִתָמָא, וּכְלָאו הָכִי סָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל:

ג * **כְּשֶׁמַּפְסִיק לְ[ה]הַבְדִּיל. וְהַיְנוּ כְּשֶׁלֹּא אָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל, וּכְשֶׁאָמְרוּ תָּלְיָא זֶה בִּפְלוּגְתָּא הַשּׁ"ז** (סק"ה) **וּמָגֵן אַבְרָהָם** (סק"י) **לְעֵיל בְּסִימָן רע"א סָעִיף ה',** דִּלְהַשּׁ"ז שָׁם יִהְיֶה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן עַל הַכּוֹס שֶׁל הַבְדָּלָה, וּלְהַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם אֵין צָרִיךְ [**וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (סק"ח)]. וְאַף דְּשָׁם מְיֻרֵי לְעִנְיַן קִדּוּשׁ שֶׁהוּא מִדִּינָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רל"ה (סק"ב) וּכְדִלְעֵיל בְּרע"א סָעִיף ה' כְּשֶׁאָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ גַּם לְהַשּׁ"ז, עַיֵּן שָׁם: **(יג)** כֵּן מַשְׁמַע מַהֲגָהוֹת מָרְדְּכַי (שם) וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (שם), וְדִלְא כְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ח) וְהוּא פְּשׁוּט, דְּאִי לֹא הָיוּ רַשָּׁאִין שׁוּב לֶאֱכֹל עַל יְדֵי הָאֲמִירָה, הָיָה חַל עֲלֵיהֶם שׁוּב חוֹבַת הַבְּדָלָה וְהָיוּ צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, וּכְדִלְעֵיל בְּרע"א סָעִיף ה' כְּשֶׁאָמְרוּ בּוֹאוּ וּנְקַדֵּשׁ, עַיֵּן שָׁם: **(יד) אֲבָל אִם לֹא אָמְרוּ בּוֹאוּ וְנַבְדִּיל, הָאסּוּר בִּלְבַד אֵין עוֹשֶׂה הֶפְסֵק וְהֶפֵּשׁ הַדַּעַת,** וּכְדִלְעֵיל בְּרע"א סָעִיף קָטָן כ"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּשֵׁם הַשּׁ"ז (סק"ח): **(טו)** עַיֵּן בְּבֹאוּר הֲלָכָה (סק"ב). וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רל"ה בְּדִבְרֵי

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ה) סתם כדברי המג"א. **ב]** בשו"ע הרב (ס"ה) סתם להחמיר שאם התפלל אסור לו לטעום.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רצט

ו לְדַעַת מַהֲרִי"ק (שם) [וַאֲפִלּוּ לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (פסחים קב. ד"ה ותקרוי)].
ז הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ט (ה"י"ב). ח הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם.
ט פְּסָחִים ק"ה (ע"ב).
י שָׁם (ק"ו) [ק"ז] (ע"א) בָּרָיְתָא הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה אמימר) וְהָרא"ש (שם פ"י סי' יג). כ הָרִי"ף (שם כא:) וְהַגְּאוֹנִים לְפִי גִּרְסָתָם.
ל שָׁם לְעִנְיַן אוֹר וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְבָשָׂמִים. מ טוּר בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת.

עַל כּוֹס שֶׁל (ז) **הַבְדָּלָה,** (י) * **[1]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ: ד כְּשֶׁהָיָה אוֹכֵל וְחָשְׁכָה שֶׁאָמְרוּ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק,** [2]**גּוֹמֵר סְעוּדָתוֹ** (יא) **וּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן** (יב) **עַל הַכּוֹס וְאַחַר כָּךְ מַבְדִּיל עָלָיו,** (יג) [ח]**וְאִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי כּוֹסוֹת,** (יד) * **מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל אֶחָד וּמַבְדִּיל עַל אֶחָד: ה** (טו) [ט]**טָעָה וְאָכַל קֹדֶם שֶׁהִבְדִּיל, יָכוֹל לְהַבְדִּיל אַחַר כָּךְ:** [י]**ו [יא]שָׁכַח וְלֹא הִבְדִּיל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת,** (טז) **מַבְדִּיל עַד סוֹף יוֹם שְׁלִישִׁי,** [כ]**וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ מַבְדִּיל** (יז) **אֶלָּא כָּל יוֹם רִאשׁוֹן וְלֹא יוֹתֵר. וְדַוְקָא בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן וְהַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל,** (יח) **אֲבָל עַל הַנֵּר וּבְשָׂמִים** [ל]**אֵינוֹ מְבָרֵךְ אֶלָּא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.** [מ]**וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּהָא דְּקָיְמָא לַן טָעַם מַבְדִּיל, הָנֵי מִלֵּי הֵיכָא דְּהַבְדִּיל בְּלֵיל מוֹצָאֵי שַׁבָּת, אֲבָל אִם לֹא הִבְדִּיל בַּלַּיְלָה, כֵּיוָן שֶׁטָּעַם שׁוּב אֵינוֹ מַבְדִּיל.** הַגָּהָה: וְהָעִקָּר (יט) כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה. וּמִי שֶׁמִּתְעַנֶּה (כ) שִׁלְשָׁה יָמִים כֵּיוָן שֶׁלֹּא אָכְלוּ רַק שׁוֹתִים, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּמִירֵי כְּאן שֶׁאָכְלוּ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ שָׁתוּ, וְעַיֵּן ט"ז (סק"ח): ג (ז) **הַבְדָּלָה.** וְכֵן דַּעַת הַט"ז (סק"ד) וּב"ח (ס"ב). וְכֵן אַבְרָהָם (סק"ה): כָּתַב דְּיֵשׁ לְהַזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַבְדִּיל בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה. גַּם יֵשׁ מַחְלֹקֶת אִם יְבָרֵךְ אַחַר אֲשֶׁר אוֹסִיף לְשׁוֹתִים מִמְּנוּי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): אַחַר כָּךְ הַמּוֹצִיא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן רע"א סָעִיף ד': ד (ה) **עַל הַכּוֹס.** וּמַתִּיר לִשְׁתּוֹת מִכּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְאִם אֵינוֹ נוֹהֵג בְּכָל הַשָּׁנָה לְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס דִּסְבִירָא לֵהּ כְּמַאן דְּאָמַר דְּאֵין טָעוּן כּוֹס, גַּם צָרִיךְ אִסּוּר לִשְׁתּוֹת מִמְּנוּי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו):

בֵּאוּר הַלָּכָה

כֵּן מוֹכֵחַ לְעִיל בְּרע"א סָעִיף ד' עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסוֹף סָעִיף קָטָן ו' דְּיֵשׁ מַחְלֹקֶת אִם מְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ הַמּוֹצִיא הוּא תָּמוּהַּ מְאֹד, וּכְבָר תָּמְהוּ עָלָיו הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה:

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ.** הִנֵּה בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרמב"ם בפ"ד) וְכֵן בְּב"ח (ס"ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) דָּחֲקוּ עַצְמָן לַיַּשֵּׁב טַעַם הַיֵּשׁ אוֹמְרִים, דִּבְקִדּוּשׁ קָיְמָא לַן בְּרע"א סָעִיף ד' דְּאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם אַפִּיק דְּטַעַם הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י), וּבְבָאוּר הַגְּרָ"א כָּתַב דְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים לֹא הֶחְמִירוּ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן רַק כְּשֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה בּוֹרֵא וְנַבְדִּיל, וְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה אָזַיל לְשִׁטָּתוֹ בְּסָעִיף כ' דְּסִבְירָא לֵהּ שָׁם בְּבוֹרֵא וְנַבְדִּיל דְּצָרִיךְ לְהַפְסִיק [דְּשָׁם הוּא דַּעַת מַהֲרִי"ק לְפִי דְּבָרָיו וְכֵן בְּזֶה], וּמְמֵילָא לְדִידָן דְּסִבְירָא לָן שָׁם כְּדַעָה קַמָּיְתָא אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ אַף כְּשֶׁאָמְרוּ בּוֹרֵא וְנַבְדִּיל [וְהִנֵּה כָּל זֶה כְּשֶׁהוּא בְּאֶמְצַע סְעוּדָה, אֲבָל כְּשֶׁהָיוּ עוֹסְקִין מִתְּחִלָּה בְּשִׁיתָה לְבַד וְאָמְרוּ בּוֹרֵא וְנַבְדִּיל, נִרְאֶה דִּלְכַלַּי עָלְמָא צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, דְּלֹא מָצִינוּ שֶׁיִּפְלֹג עָלָיו דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה בָּזֶה. וְהִנֵּה מֵשְׁמַע מִזֶּה דְּהַגְרָ"א סוֹבֵר כְּדַעַת הַט"ז בְּרע"א סָעִיף (ד') [ה'] לְעִנְיַן בִּרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן עַל כּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ כְּשֶׁאָמְרוּ בּוֹרֵא וּנְקַדֵּשׁ, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל (ד"ה כשמפסיק) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת]. וְאִם כֵּן מִמֵּילָא לְפִי זֶה אֵין לְהַחְמִיר לְדִבְרֵי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁיֵּשׁ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַבְדִּיל בְּאֶמְצַע סְעוּדָה, וְגַם שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הִקְשׁוּ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם בָּזֶה, דְּהַמְּהָרִי"ק לֹא כָּתַב זֶה אֶלָּא לְשִׁטָּתוֹ בְּסָעִיף א' דְּסִבְירָא לֵהּ דִּבְדִיעֲבַד חָשְׁכָה צָרִיךְ לְהַפְסִיק וְכַמְבֹאָר בִּדְבָרָיו [וְכֵן כָּתַב הַמְּחַצִּית הַשֶּׁקֶל], וְאִם כֵּן מִמֵּילָא לְדִידָן דְּהַמְנֻהָג בְּסִבְרָא רִאשׁוֹנָה בְּסָעִיף א' דְּאֵין מַפְסִיקִין וְכִמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ בַּחְיֵי (שלחן של ארבע שער הראשון ד"ה ת"ר), בְּוַדַּאי אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן עַל הַכּוֹס. הֵיוֹצֵא מִכָּל זֶה, דְּהַמַּבְדִּיל בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה פָּשׁוּט וּבְרוּר דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן עַל הַכּוֹס אִם בָּרַךְ מִתְּחִלָּה עַל הַיַּיִן, וּמִכָּל מָקוֹם הוֹאִיל וְנָפִיק מִפּוּמֵהּ דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם וְגַם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דְּבָרָיו, לָכֵן כָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י) דְּטוֹב לְכַתְּחִלָּה לְזַהֵר בָּזֶה שֶׁלֹּא לְהַבְדִּיל בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה:

ד * **מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל אֶחָד.** וְשׁוּתָּפוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק י"ז). **וּמַתְפִּלֵּל,** וְאַחַר כָּךְ מַבְדִּיל עַל הָאַחֵר. אֲבָל בְּרִישָׁא שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא **כּוֹס אֶחָד** וְאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ עַד אַחַר הַבְּדָלָה, מִשְׁמַע מִבַּ"ח (ס"ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק י"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

בֵּאוּר הַמִּשְׁנָה

(י) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ:** הִנֵּה מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יא) **גּוֹמֵר סְעוּדָתוֹ:** (ס"ב) וְכֵן בְּכָל הַשָּׁנָה לְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס וְעַיֵּן מִשְׁנָתִי קָצָת מִלְּשׁוֹנוֹ וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה ראשון): ה (יב) **וּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן:** (סק"י): (יג) **וּמַבְדִּיל עָלָיו:** (סק"ב): (יד) **מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל אֶחָד וּמַבְדִּיל עַל אֶחָד:** (סק"ב) מְבֹאָר בְּהָרַב הַמַּגִּיד שָׁם. (טו) **טָעָה וְאָכַל קֹדֶם שֶׁהִבְדִּיל:** (סק"ב) וְסָמְכוּ עָלָיו הָעוֹלָם בְּשָׁעַת הַדְּחָק וְעַיֵּן לְקַמָּן (סק"ל) בְּשֵׁם הַגְּרָ"א וְהַיְנוּ דְּוַקָּא בְּשִׁכַּח וְלֹא הִבְדִּיל עַד שֶׁאָכַל קְצָת אֲבָל אִם אָכַל כַּזַּיִת אֲפִלּוּ בְּשִׁכְחָה לֹא יוֹכַל לְהַבְדִּיל עַל הַכּוֹס וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה ראשון): (טז) **מַבְדִּיל עַד סוֹף יוֹם שְׁלִישִׁי:** (סק"ב) וְכֵן מִנְהַג הָעוֹלָם וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הַגְּרָ"א בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (סק"ו) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הַמְּחַצִּית הַשֶּׁקֶל (סק"ב) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הַחַיֵּי אָדָם (כלל ח ס"ב) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הָרַב (ס"ב) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הַגְּאוֹנִים בְּתוֹסָפוֹת (ד"ה אמימר) וְהָרא"ש (שם פ"י סי' יג) וְהָרִי"ף (שם כא:) וְהָרַמְבַּ"ם (שם ה"ב) וְהָרַשְׁבַּ"ץ (שם) וְהָרַמְבַּ"ן (שם) וְהָרַשְׁבָּ"ם (שם) וְהָרִיטְבָּ"א (שם) וְהָרִ"ן (שם) וְהָרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד' חלק ב') וְהָרַבֵּנוּ יוֹנָה (שם) וְהָרַבֵּנוּ מָנוֹחַ (שם) וְהָרַבֵּנוּ אֶפְרַיִם (שם) וְהָרַבֵּנוּ בְּחַיֵּי (שם) וְהָרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (שם) וְהָרַבֵּנוּ יְהוּדָה (שם) וְהָרַבֵּנוּ יְהוֹשֻׁעַ (שם) וְהָרַבֵּנוּ יַעֲקֹב (שם) וְהָרַבֵּנוּ יִצְחָק (שם) וְהָרַבֵּנוּ שְׁמוּאֵל (שם) וְהָרַבֵּנוּ מֹשֶׁה (שם) וְהָרַבֵּנוּ אַבְרָהָם (שם) וְהָרַבֵּנוּ אֶלְעָזָר (שם) וְהָרַבֵּנוּ אֲבָרְבַּנְאֵל (שם) וְהָרַבֵּנוּ אַבְרָבָנ